

Dzimumu līdztiesības komitejas 50. sēde

PROTOKOLS Nr. 22

Rīgā, *MS Teams* platformā plkst. 15.00

2025. gada 17. decembrī

Sēdi vada:

Ingus Alliks, Labklājības ministrijas (turpmāk – LM) valsts sekretārs, Dzimumu līdztiesības komitejas (turpmāk - Komiteja) vadītājs

Sēdē piedalās:

Agnese Gaile, Labklājības ministrijas Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta direktores vietniece, Dzimumu līdztiesības komitejas vadītāja vietniece

Kitija Eglīte, Satiksmes ministrijas Attīstības un finanšu plānošanas departamenta Stratēģiskās plānošanas un finanšu nodaļas vecākā referente

Žanete Zvaigzne, Finanšu ministrijas Budžeta politikas attīstības departamenta Budžeta metodoloģijas nodaļas vadītāja vietniece

Inga Akmentiņa-Smildziņa, biedrības “Fonds mammām un Tētiem” vadītāja

Linda Naudiša, Kultūras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta Sabiedrības integrācijas un pilsoniskās sabiedrības attīstības nodaļas vecākā referente

Ronalds Petrovskis, Iekšlietu ministrijas Nozares politikas departamenta vecākais referents

Alise Dimante, Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroja juriste

Edīte Kalniņa, biedrības “Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls”

valdes līdzpriekšsēdētāja

Zane Pommere, Ārlietu ministrijas Starptautisko organizāciju un cilvēktiesību departamenta Cilvēktiesību nodaļas trešā sekretāre

Daina Mežecka, Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja Latvijā padomniece

Laura Kornete, Valsts Kancelejas Cilvēkresursu politikas nodaļas konsultante

Viktorija Tkačenko, Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta projekta koordinatore

Inete Ielīte, biedrības “Latvijas Bērnu forums” valdes priekšsēdētāja

Lauris Bokišs, biedrības “Tēvi” valdes loceklis

Uzaicinātie dalībnieki:

Sanita Vasiļjeva, LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta direktore

Zane Pūpola, Labklājības ministrijas Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta vecākā eksperte

Undīne Todlebens, Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – NVA) Darba tirgus departamenta direktora vietniece, Karjeras un darba meklēšanas atbalsta nodaļas vadītāja

Eva Lossane, NVA Darba tirgus departamenta direktore.

Sēdē nepiedalās:

Anfisa Aleksejeva, Latvijas Jaunatnes padomes pārstāve

Elita Kresse, biedrības “Latvijas Pašvaldību savienība” padomniece ārējo sakaru jautājumos

Eva Selga, Latvijas personāla vadīšanas asociācijas valdes priekšsēdētāja

Māra Maija Vēbere, Aizsardzības ministrijas Aizsardzības plānošanas un analīzes departamenta, Struktūras un militārā personāla attīstības plānošanas nodaļas vecākā referente

Beata Jonite, Biedrības “Centrs MARTA” politikas koordinatore

Dagnija Butāne, Veselības ministrijas Pārnozaru politikas nodaļas vecākā eksperte

Ērika Todjēre, Valsts pārvaldes politikas departamenta Cilvēkresursu politikas nodaļas vadītāja

Irēna Putane, Iekšlietu ministrijas Nozares politikas departamenta vecākā eksperte

Kristīne Pakārkle, Tiesībsarga biroja Pilsonisko un politisko tiesību nodaļas juridiskā padomniece

Jānis Šnakšis, Zemkopības ministrijas Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes nodaļas vadītājs

Anete Ilves, Tiesībsarga biroja Diskriminācijas novēršanas nodaļas vadītāja

Daiga Ivsiņa, Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta vecākā eksperte

Linda Romele, arodbiedrības “Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība” eksperte izglītības, nodarbinātības un sociālajos jautājumos

Pēteris Leiškalns, biedrības “Latvijas Darba devēju konfederācija” sociālās drošības eksperts

Laura Boltāne, Veselības ministrijas Pārnozaru politikas koordinācijas nodaļas vadītāja

Sēdi protokolē:

Zane Pūpola, Labklājības ministrijas Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta vecākā eksperte

1. Darba kārtības apspriešana.

I. Alliks informē, ka šī ir Komitejas 50.sēde, pateicas Komitejas locekļiem par līdzšinējo darbu, iepazīstina ar sēdes darba kārtību, un jautā, vai Komitejas locekļiem ir kādi papildinājumi piedāvātajai darba kārtībai. Komitejas vadītājs informē, ka pie 4. darba kārtības punkta “Citi

jautājumi” būs informācija no LM par Direktīvas (ES) 2023/97 par darba samaksas pārredzamību un Direktīvas (ES) 2024/1385 par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu pārņemšanas procesu. I. Ielīte aicina klātesošos pievienot institūcijas nosaukumu pie saviem vārdiem MS Teams programmā, Komitejas vadītājs piekrīt un aicina visus iespēju robežās to darīt. Citi priekšlikumi par darba kārtības papildināšanu vai maiņu netiek saņemti, tādēļ Komitejas vadītājs aicina sākt Dzimumu līdztiesības komitejas sēdi.

Vienojas: apstiprināt darba kārtību.

2. Karjeras dienu atziņas par dzimumu stereotipiem profesijas izvēlē un darba meklēšanā.

Komitejas vadītājs aicina Undīni Todlebeni informēt par NVA rīkotajām interaktīvajām nodarbībām jauniešiem “Nākotne bez rāmjiem – tavam talantam nav robežu”, tajās gūtajām atziņām un jauniešu attieksmi pret dzimumu stereotipiem karjeras izvēlē. U. Todlebena iepazīstina Komitejas locekļus ar īstenoto pasākumu norises vietu un programmu, informē par dalībnieku skaitu un dzimumu. Aktivitātes mērķis ir veicināt jauniešu izpratni par dzimumu līdztiesību profesiju izvēlē un mazināt stereotipus, kas ietekmē karjeras izvēli un darba meklēšanu, kā arī informēt par iestādes sniegtajiem pakalpojumiem un stiprināt NVA lomu sabiedrības izglītošanā. Pasākumos piedalījās viesi, kas darbojas savam dzimumam neraksturīgā profesijā, lai veicinātu jauniešu vidū interesi par dažādām nozarēm un pastāstītu par pieredzi.

U. Todlebena norāda, ka jaunieši daudz vairāk domā par profesijām dzimumneitrāli, fokusējoties uz interesēm un spējām, tomēr būtiska ietekme joprojām ir vecāku un sabiedrības ietekmei, ko apstiprina arī NVA karjeras konsultantu novērotais. Lai gan vērojams, ka vairākās nozarēs dzimumu stereotipi ir mainījušies (piemēram, IT, radošajās nozarēs), tomēr citās tie saglabājas – militārajās nozarēs, glābšanas dienestos, fiziski smagos darbos. Jaunieši pauž attieksmi, ka zems atalgojums nav tik būtisks, jo, esot veiksmīgam un prasmīgam savā jomā, atalgojums celsies atbilstoši. U. Todlebena norāda, ka atsauksmes no jauniešiem ir pozitīvas un viņi pauž interesi par konsultācijām. Nākamajā gadā plānots šīs darbnīcas turpināt, attīstīt un paplašināt tēmas.

Komitejas vadītājs pateicas U. Todlebenai par prezentāciju un aicina Komitejas locekļus uzdot jautājumus.

I. Ielīte pateicas par prezentāciju un izsaka atzinību par inovatīvo pieeju jauniešu iesaistē, jautā vai šīs darbnīcas ir projekta pasākumi un vai plānots nākamgad nodrošināt šādas darbnīcas reģionos, vai tās būs pieejamas katrā pašvaldībā. U. Todlebena apstiprina, ka karjeras konsultanti ir visā Latvijā un plānots nodarbības rīkot gan NVA filiālēs, gan izglītības iestādēs. I. Ielīte jautā, vai jauniešiem bija jautājumi par to, kā profesijas savienot ar ģimenes dzīvi un vai par to notiek sarunas nodarbībās. U. Todlebena atbild, ka līdz šim šis jautājums nav ticis apspriests, bet to noteikti var nākotnē ieplānot programmā.

Z. Pūpola jautā, vai ir novērota skolu un izglītības ietekme jauniešu attieksmei pret konkrētām profesijām, jo viena no jomām, kur dzimumu segregācija izpaužas visvairāk, ir izglītība. U. Todlebena norāda, ka ir karjeras konsultanti, kas strādā NVA filiālēs, un tādi, kas dodas uz skolām, un tās ir dažādas personas, tāpēc grūti salīdzināt novērojumus. NVA cenšas pēc

iespējas vairāk izplatīt informāciju par karjeras konsultāciju iespējām, un tādējādi nodrošināt jauniešiem plašu izvēles klāstu.

A. Gaile komentē, ka projekts un iniciatīva ir ļoti labi, pateicas kolēģiem par šādu aktivitāti, aicina sadarboties ar Izglītības un zinātnes ministrijas kolēģiem un izmantot iespēju NVA viesoties skolās karjeras stundās, lai sasniegtu plašākas auditorijas un pavērtu pieejamo profesiju spektru plašāku skolēniem.

I. Ielīte vērš uzmanību, ka biedrība “Sievietes transportā” ir ļoti aktīva un ļoti veiksmīgi sadarbojas ar vairākiem uzņēmumiem, veicinot meiteņu karjeras iespējas transporta nozarē, un būtu vērtīgs sadarbības partneris NVA.

Komitejas vadītājs pateicas U. Todlebenai par prezentāciju un aicina NVA arī turpmāk informēt par īstenotajām aktivitātēm.

Vienojas: sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

3. Dzimumu līdztiesības komitejas darba plāns 2026. gadam.

Komitejas vadītājs aicina Z. Pūpolu informēt par Komitejas darba plāna projektu 2026. gadam. Tāpat Komitejas vadītājs norāda, ka ir jau saņemti ierosinājumi no I. Ielītes, un līdz 2026. gada 6. janvārim ir iespējams iesniegt vēl papildinājumus.

Z. Pūpola informē, ka papildinātā darba plāna versija tika nosūtīta Komitejas locekļiem no rīta, pateicas visiem, kas iesūtīja priekšlikumus. Ņemot vērā iesūtītos priekšlikumus un plānotās aktivitātes, sagatavotais indikatīvais plāns ir nevienmērīgs – rudens un ziemas plānotajās sanāksmēs paredzēts vairāk tematu kā būtu iespējams izskatīt sēdes laikā. Z. Pūpola aicina Komitejas locekļus informēt, ja ir iespējams kādu no tēmām pārcelt uz jūnija sanāksmi.

Komitejas vadītājs norāda, ka Komiteja strādā elastīgi un darba plāns var gada laikā mainīties, reaģējot uz notikumiem vai jaunām iniciatīvām, vienlaikus Komitejas locekļi tiek aicināti informēt, ja iebilst kādam no plāna punktiem.

I. Ielīte komentē, ka Komitejas prakse veidot plānu balstoties uz locekļu ierosinājumiem, ir reta un apsveicama, pateicas Komitejas vadītājam. Ierosina darba plānā iekļaut jautājumu par Ukrainas sieviešu un bērnu labbūtību, īpaši no vardarbības cietušo, kā arī aicina Izglītības un zinātnes ministrijas kolēģus ziņot par progresu ar menstruālās higiēnas produktu pieejamību izglītības iestādēs. Aicina arī valsts pārvaldes iestādes savu iespēju robežās nodrošināt menstruālās higiēnas produktu pieejamību savās telpās. Komitejas vadītājs komentē, ka menstruālās higiēnas produktu pieejamības jautājums ir ļoti mainīgs, un grūti paredzēt, vai būs kādas aktualitātes ziņošanai. S. Vasiļjeva informē, ka tiek virzītas izmaiņas Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā, un paredzēts izstrādāt visaptverošu stratēģiju Ukrainas civiliedzīvotāju integrācijai Latvijas sabiedrībā, ar šo jautājumu visvairāk strādā Kultūras ministrija. Komitejas vadītājs apstiprina, ka jautājums ir dienas kārtībā, bet pagaidām nav attiecināms uz Komitejas darbu. Ja apstākļi mainīsies, tiks meklēti risinājumi kā šo jautājumu iekļaut kādā no Komitejas sēdēm.

Komitejas vadītājs pateicas visiem par jau sniegtajiem priekšlikumiem, atgādina par iespēju sniegt priekšlikumus vēl līdz 2026. gada 6. janvārim, bet konceptuāli aicina apstiprināt piedāvāto darba plāna projektu.

Vienojas: konceptuāli apstiprināt Komitejas 2026. gada darba plānu ar iespēju iesniegt papildinājumus un priekšlikumus līdz 2026. gada 6. janvārim.

4. Citi jautājumi

Komitejas vadītājs informē, ka pēdējā darba kārtības jautājumā iekļauts lūgums no Komitejas pārstāvjiem informēt par ieviešanas progresu Direktīvai (ES) 2023/97 par darba samaksas pārredzamību un Direktīvai (ES) 2024/1385 par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu, dod vārdu A. Gailei sniegt informāciju. Piebilst, ka kopš decembra Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamentā ir pārmaiņas un A. Gailei mainījies amata nosaukums un turpmāk viņa būs atbildīga arī par vardarbības jautājumiem. A. Gaile komentē, ka no decembra Bērnu un ģimenes politikas departaments turpina strādāt ar vardarbību pret bērniem, savukārt vardarbības novēršanas politika un pakalpojumi, kas attiecas uz pilngadīgām personām, turpmāk būs šajā departamentā.

A. Gaile informē, ka Direktīvas (ES) 2024/1385 prasības jāpārņem Latvijas normatīvajos aktos līdz 2027. gada maijam, atbildīgā par šīs Direktīvas prasību pārņemšanas koordinācijas procesu ir Tieslietu ministrija, savukārt pārējās ministrijas ir līdzatbildīgas un iesaistītas šajā procesā. Vairāki jautājumi tiek aktīvi ieviesti un skatīti, piemēram, Krimināllikuma izmaiņas šobrīd tiek izskatītas Saeimas komisijās, savukārt Ministru kabineta pieņemtais Vardarbības novēršanas plāns ir daļa no direktīvas prasību ieviešanas. Lai gan speciālas darba grupas direktīvas ieviešanai nav, tomēr koordinējošā iestāde pastāvīgi sadarbojas un veido atsevišķas sarunas par konkrētām tēmām ar iesaistītajām pusēm.

I. Ielīte jautā, kura ministrija ir atbildīga par Vardarbības novēršanas plānā minēto likuma izstrādi. S. Vasiļjeva informē, ka vairākas ministrijas šobrīd izvērtē Saeimas doto uzdevumu un tā saistību ar jau spēkā esošo regulējumu, bet ir skaidrs, ka līdz 1. martam nav iespējams izstrādāt kvalitatīvu likumprojektu. Komitejas vadītājs papildina, ka par šo apstākli ir darīts zināms valdībai un lai gan Saeimas uzdevums ir jāpilda, tam būs nepieciešams ilgāks laiks. I. Ielīte lūdz iepazīstināt ar ziņojumu, lai nevalstiskās organizācijas var kvalitatīvi iesaistīties, I. Alliks norāda, ka šāda iespēja būs TAP, kad ziņojums tiks publicēts.

A. Gaile informē, ka Direktīvas (ES) 2023/97 par darba samaksas pārredzamību pārņemšanas termiņš ir 2026. gada jūnijs. Pašreiz ir veikta plašas konsultācijas un īstenoti pasākumi sadarbībā ar iesaistītajām pusēm - sarunas ar uzņēmējiem un organizācijām, gan arī konference. Pašlaik notiek darbs pie likumprojekta, lai nodrošinātu veidu, kā šīs direktīvas prasības tiks ieviestas normatīvajā regulējumā.

Komitejas vadītājs pateicas A. Gailei par sniegto informāciju.

Komitejas vadītājs dod vārdu D. Mežeckai, kura informē Komitejas locekļus, ka nākamajā gadā līdz 31. martam var pieteikties pieredzes apmaiņas mobilitātes grantiem Ziemeļvalstu un Baltijas valstu kopīgi finansētā programmā, kas paredzēti pieredzes un labās prakses

iepazīšanai publiskā sektora darbiniekiem. Sīkāka informācija atrodama <https://norden.lv/lv/grantu-programmas/valsts-administracija/>.

Komitejas vadītājs pateicas visiem par darbu 2025. gadā un informē, ka nākamā Komitejas sēde plānota 2026. gada martā.

Visas sanāksmē sniegtās prezentācijas būs pieejamas LM tīmekļvietnē pie [Komitejas sadaļas](#).

Vienojas: sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

Sanāksmi slēdz plkst. 17:00

Sanāksmes vadītājs

I. Alliks.

Sanāksmes protokolētāja

Z. Pūpola

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu